

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 114/2016-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. júla 2016 v senáte zloženom z predsedu Milana Lálíka, zo sudcu Petra Brňáka a sudkyne Marianny Mochnáčovej prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Tatianou Polkovou, Na priekope 174/13, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 77/2013 (v spojení s konaním vedeným pod sp. zn. 26 C 287/2009) a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 77/2013 (v spojení s konaním vedeným pod sp. zn. 26 C 287/2009) p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 77/2013 konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Okresný súd Bratislava I je p o v i n n ý uhradiť trovy konania [REDACTED] [REDACTED] v sume 296,44 eur (slovom dvestodevät'desiatšesť eur a štyridsaťštyri centov) na účet jej právnej zástupkyne advokátky JUDr. Tatiany Polkovej, Na priekope 174/13, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. decembra 2015 doručená s'ťažnosť [REDACTED] (ďalej len „s'ťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 77/2013 (v spojení s konaním vedeným pod sp. zn. 26 C 287/2009), v ktorom ku dňu podania ústavnej s'ťažnosti nebolo nariadené ani jedno pojednávanie.

2. V nadväznosti na tri základné kritériá, ktoré ústavný súd v súlade so svojou rozhodovacou praxou zohľadňuje pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo/ nedošlo k zbytočným priet'ahom v konaní, s'ťažovateľka uvádza:

„1. Predmet konania pred súdom prvého stupňa je ochrana žalobkyne pri nedodržaní zásady rovnakého zaobchádzania. Z povahy veci vplýva, že žalobkyňa je sústavne obeťou porušovania zásady rovnakého zaobchádzania, keď diskriminácia žalobkyne pretrváva, ktorá skutočnosť si vyžaduje rýchly a účinný zásah všeobecného súdu. Z povahy veci nevyplýva skutková a právna náročnosť sporu, pričom o náročnosti veci je

predčasné uvažovať, keď súd doteraz nenariadil pojednávanie vo veci. Súdna ochrana pri nedodržaní zásady rovnakého zaobchádzania už patrí do štandardnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

2. Správanie sťažovateľky žiadnym spôsobom nevytvorilo dlhodobú situáciu, ktorá by odôvodňovala a ospravedlňovala dĺžku konania.

3. Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky zbytočné prieťahy v konaní sú následkom najmä nečinnosti súdu, nesústreďenou a neefektívnou činnosťou súdu a nesprávnou činnosťou súdu.“

3. Ako ďalej sťažovateľka uvádza, po tom, ako si 26. októbra 2009 na okresnom súde žalobou uplatnila svoje nároky v zmysle zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov, okresný súd jej v dôsledku príliš pomalej spravodlivosti privodil psychickú traumu spočívajúcu bezdôvodnej a dlhodobej právnej neistote týkajúcej sa výsledku súdneho sporu, pričom neriešenie jej diskriminačného postavenia všeobecný súdom má odozvu aj v jej sociálnom zabezpečení.

4. Na základe uvedeného sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 77/2013 (v spojení s konaním vedeným pod sp. zn. 26 C 287/2009), okresnému súdu prikáže v predmetnom konaní konať bez zbytočných prieťahov, prizná jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €, ako aj úhradu trov konania.

5.A Na základe výzvy ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti - v záujme objektívneho posúdenia skutočností uvádzaných sťažovateľkou v podanej ústavnej sťažnosti - bolo ústavnému súdu 9. februára 2016 doručené vyjadrenie okresného súdu č. Spr 3019/2016 z 29. januára 2016, v ktorom okresný súd okrem priloženého vyjadrenia zákonnej sudkyne JUDr. Doricovej a vypracovaného chronologického prehľadu úkonov

okresného súdu vykonaných v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 287/2009 a následne i v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 77/2013 uviedol:

„Z prehľadu jednotlivých úkonov a z obsahu predmetných spisových materiálov je možné konštatovať ojedinelú nečinnosť tunajšieho súdu v konaní sp. zn. 26 C 287/2009, a to v období od 26.01.2010 do 06.12.2010, pričom v konaní sp. zn. 6 C 77/2013 súd priebežne konal.

Mám za to, že ochrana základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci ešte trvalo, resp. trvá, nakoľko sťažnosť zohráva najmä preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto základných práv ďalej nepokračovalo.

Navyše, ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe nemusí ešte zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, resp. čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Dávam do pozornosti aj skutočnosť, že sťažnosť, týkajúca sa prietáhov v predmetnom súdnom konaní sp. zn. 6 C 77/2013 (resp. sp. zn. 26 C 287/2009), podaná v zmysle ustanovení zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, tunajší súd neevviduje, a teda konštatujem, že sťažovateľka nevyčerpala právne prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľka podľa uvedeného zákona oprávnená.

Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností som toho názoru, že sťažnosť sťažovateľky je nedôvodná a predčasná.“

5.B V predloženej chronológii úkonov okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 287/2009 a sp. zn. 6 C 77/2013 tvoriacej prílohu vyjadrenia okresného súdu č. pr. 3019/2016 z 29. januára 2016 bolo uvedené:

«Návrhom doručeným Okresnému súdu Bratislava I dňa 26.10.2009 sa navrhovateľ: 1/..., 2/..., 3/ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 4/..., 5/..., 6/..., 7/..., 8/..., 9/..., 10/..., 11/... proti odporcovi: Slovenská republika - Ministerstvo

spravodlivosti SR... domáhali zaplataenia nemajetkovej ujmy z dôvodu nedodržania zásady rovnakého zaobchádzania. Vec bola pridelená na rozhodnutie sudkyňi JUDr. Anne Kašajovej pod sp. zn. 26 C 287/2009.

Súd dňa 3.11.2009 vyzval odporcu na vyjadrenie sa k návrhu na začatie konania a návrh bol odporcovi doručený dňa 5.11.2009. Odporca sa k návrhu nevyjadril a spis bol sudkyňi predložený na konanie dňa 26.1.2010.

Odporca podal dňa 6.12.2010 proti sudkyňi JUDr. Anne Kašajovej námietku zaujatosti.

Sudkyňa sa dňa 27.12.2010 k námietke zaujatosti vyjadrila s tým, že sa vo veci necíti byť zaujatá.

Námietka zaujatosti bol dňa 31.12.2010 predložená Krajskému súdu v Bratislave.

Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 10.1.2011 č. k. 2 NcC 45/2010-16 rozhodol, že sudkyňa JUDr. Anna Kašajová nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania vo veci. Uznesenie bolo Okresnému súdu Bratislava I doručené dňa 3.2.2011.

Odporca dňa 1.2.2011 podal písomné vyjadrenie k návrhu na začatie konania a zároveň navrhol vylúčenie jednotlivých nárokov navrhovateľov na samostatné konanie, nakoľko skutkovo spolu nesúvisia.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave bolo dňa 11.3.2011 doručené odporcovi.

Navrhovateľka v 8. rade podaním doručeným súdu dňa 8.6.2011 vzala návrh v celom rozsahu späť.

Súd dňa 29.6.2011 uznesením č. k. 26 C 287/2009-44 konanie v časti návrhu navrhovateľky v 8. rade zastavil.

Vec bola dňa 17.10.2011 pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi Mgr. Daniele Dmákovéj.

Súd dňa 12.12.2011 vyzval navrhovateľov na zaplataenie súdneho poplatku za návrh. Na výzvach pri opise nebolo uvedené, ktorého z navrhovateľov sa jednotlivé výzvy týkajú.

Navrhovateľka v 7. rade podaním doručeným súdu dňa 30.12.2012 namietala výzvu súdu na zaplataenie súdneho poplatku s tým, že nevyzýva priamo navrhovateľku v 7. rade na zaplataenie súdneho poplatku.

Navrhovateľka v 1. rade podaním doručeným súdu dňa 3.1.2012 požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Navrhovateľka v 4. rade podaním doručeným súdu dňa 12.1.2012 namietala neúčinnosť výzvy na zaplatenie súdneho poplatku a požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Navrhovateľka v 6. rade podaním doručeným súdu dňa 12.1.2012 vrátila súdu výzvu na zaplatenie súdneho poplatku ako nesprávne doručeníu.

Navrhovateľ v 2. rade podaním doručeným súdu dňa 13.1.2012 požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Navrhovateľka v 5. rade podaním doručeným súdu dňa 16.1.2012 namietala neúčinnosť výzvy na zaplatenie súdneho poplatku a požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Súd dňa 17.1.2012 vyzval navrhovateľov na zaplatenie súdneho poplatku a zaslal im opravenú výzvu na zaplatenie súdneho poplatku za návrh.

Navrhovateľka v 9. rade podaním doručeným súdu dňa 17.1.2012 požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Navrhovateľka v 3. rade [REDAKOVANÉ] podaním doručeným súdu dňa 20.1.2012 požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Navrhovateľka v 7. rade podaním doručeným súdu dňa 25.1.2012 a dňa 3.2.2012 súdu oznámila, že konanie je od platenia od súdnych poplatkov oslobodené a požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov a navrhla konanie prerušiť do právoplatného skončenia konanie vedenom na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 7 C 133/2009, nakoľko ide o obdobné konanie.

Navrhovateľ v 2. rade podaním doručeným súdu dňa 7.2.2012 požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Navrhovateľka v 1. rade podaním doručeným súdu dňa 13.2.2012 požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Navrhovateľka v 5. rade podaním doručeným súdu dňa 21.2.2012 požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Navrhovateľka v 10. rade podaním doručeným súdu dňa 21.2.2012 požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov

Navrhovateľka v 6. rade podaním doručeným súdu dňa 21.2.2012 požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov a navrhla konanie prerušiť do právoplatného

skončenia konanie vedenom na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 7 C 133/2009, nakoľko ide o obdobné konanie.

Navrhovateľ v 11. rade podaním doručeným súdu dňa 23.2.2012 navrhol konanie prerušiť do rozhodnutia Súdneho dvora Európskych spoločenstiev v konaní Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 416/2010.

Súd dňa 17.4.2012 vyzval navrhovateľov, ktorí požiadali o oslobodenie od súdnych poplatkov na preukázanie svojich pomerov.

Súd uznesením zo dňa 8.8.2012 č. k. 26 C 287/2009-122 navrhovateľke v 6. rade oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal.

Súd uznesením zo dňa 30.11.2012 č. k. 26 C 287/2009-123 navrhovateľke v 10. rade oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal.

Navrhovateľka v 7. rade podaním doručeným súdu dňa 18.1.2013 vzala žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov a návrh na prerušenie konanie späť.

Navrhovateľka v 3. rade [REDAKOVANÉ] podaním doručeným súdu dňa 18.1.2013 zaplatila súdny poplatok v sume 66 eur, navrhla zmenu petitu návrhu a predložila plnú moc zo dňa 9.1.2013 udelenú [REDAKOVANÉ], advokátke na zastupovanie v konaní.

Súd uznesením zo dňa 11.4.2013 č. k. 26 C 287/2009-125 vylúčil návrh navrhovateľa v 1., 2., 3. ([REDAKOVANÉ]), 5., 7. rade o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch na samostatné konanie. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 26.6.2013.

Dňa 3.7.2013 bola vec pridelená ako nový návrh na rozhodnutie sudkyňi Mgr. Patrícii Skotnickej a veci bolo pridelená sp. zn. 25 C 138/2013.

Dňa 9.7.2013 sudkyňa Mgr. Skotnická reklamovala zápis veci do oddelenia „25 C“. Reklamácii bolo vyhovené.

Vec bola dňa 1.8.2013 pridelená ako nový návrh na rozhodnutie sudkyňi Mgr. Daniele Drnákovej a veci bola pridelená sp. zn. 6 C 77/2013.

Súd dňa 6.11.2013 vyzval navrhovateľku na doplnenie návrhu na zmenu petitu návrhu.

Navrhovateľka podaním doručeným súdu dňa 4.12.2013 upresnila návrh na zmenu petitu návrhu.

Dodatkom č. 19 k Rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava I na rok 2013 bol dňom 9.12.2013 zastavený nápad do oddelenia „6 C“ Mgr. Daniely Drnákovej a vec bola

s účinnosťou od 1.1.2014 prerozdelená náhodným výberom do oddelenia „6 C“ sudkyne JUDr. Mariany Harvancovej.

Sudkyňa JUDr. Mariana Harvancová dňa 24.2.2014 predložila vec predsedníčke Okresného súdu Bratislava I na pridelenie veci inému sudcovi z dôvodu pochybností o nezaujatosti.

Opatrením predsedníčky Okresnému súdu Bratislava I č. 8/2014 bola vec 6 C 77/2013 podľa rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II ÚS 16/2011 zo dňa 18.9.2013 prerozdelená náhodným výberom dňa 10.7.2014 pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. Zuzane Doricovej.

Dňa 12.9.2014 vyššia súdna úradníčka zistila ide o vec vylúčenú z konania 26 C 287/2009, pričom po zapísaní vylúčenej veci do nového spisu 6 C 77/2013 neboli založené všetky kópie podaní a úkonov z pôvodného spisu 26 C 287/2009 týkajúce sa vylúčenej veci do spisu 6 C 77/2013 a tento nový spis nebol zažurnalizovaný v súlade so spravovacím poriadkom a dala pokyn na vyhotovenie chýbajúcich kópii zo spisu 26 C 287/2009 a na pripojenie spisu 26 C 287/2009 .

Dňa 17.12.2014 opätovne žiadala vyššia súdna úradníčka o pripojenie spisu 26 C 287/2009.

Súd uznesením zo dňa 30.4.2015 č. k. 6 C 77/2013-73 vyzval navrhovateľku na odstránenie väd petitu návrhu v lehote 15 dní od doručenia. Uznesenie bolo navrhovateľke doručené dňa 15.5.2015.

Súd uznesením zo dňa 11.8.2015 č. k. 6 C 77/2013-76 podanie v častí odmietol. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 18.9.2015.

Súd uznesením zo dňa 20.1.2016 č. k. 6 C 77/2013-76 pripustil zmenu petitu návrhu.»

5.C Predsedníčka okresného súdu súčasne k vyjadreniu okresného súdu (bod 5.A) pripojila i vyjadrenie zákonnej sudkyne JUDr. Doricovej k predmetnej veci. Zákonná sudkyňa v ňom uviedla tie isté skutočnosti o priebehu konania vedeného pod sp. zn. 6 C 77/2013, ktoré sú uvedené aj v chronológii predmetného konania (bod 5.B), pričom nad rámec vykonanej chronológie poznamenala, že „... vo veci je potrebné vykonať procesné úkony pred pojednávaním. Vec je vybavovaná podľa poradia, vo veci sa priebežne koná. Vzhľadom na veľký počet vecí v oddelení, nie je možné vec vybavovať promptne

a bezodkladne. Po vykonaní potrebných procesných úkonov v rámci prípravy pojednávania bude vo veci vytýčený termín pojednávania.“.

6. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 114/2016-17 zo 17. februára 2016 prijal sťažnosť na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v senáte ústavného súdu v zložení Marianna Mochnáčová (predsedníčka senátu), Peter Brňák (sudca) a Milan Ľalík (sudca). V zmysle rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2016 účinného od 1. marca 2016 I. senát ústavného súdu rozhoduje v tomto zložení: Milan Ľalík (predseda senátu), Marianna Mochnáčová (sudkyňa) a Peter Brňák (sudca).

Z uvedeného dôvodu vec prerokoval a vo veci samej rozhodol I. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

7. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie predsedníčka okresného súdu na základe výzvy ústavného súdu podaním č. Spr. 3019/2016 z 11. marca 2016 doručeným ústavnému súdu 18. marca 2016 vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania ústavného súdu vo veci samej v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Nad rámec svojho vyjadrenia z 29. januára 2016 k veci doplnila, že „... v konaní sp. zn. 6 C 77/2013 doručil do spisu odporca dňa 12.02.2016 návrh na zloženie preddavku na trovy konania podľa ust. § 141a OSP a dňa 02.03.2016 súd vyzval navrhovateľku na preukázanie majetkových pomerov“.

8. Ústavný súd listom z 1. apríla 2016 vyzval i právnu zástupkyňu sťažovateľky na vyjadrenie k stanoviskám okresného súdu z 29. januára 2016 (body 5.A, 5.B a 5.C) a z 11. marca 2016 (bod 7), ako aj na vyjadrenie k otázke nariadenia verejného pojednávania.

Právna zástupkyňa sťažovateľky vo svojom vyjadrení z 18. apríla 2016 doručenom ústavnému súdu 21. apríla 2016 okrem oznámenia súhlasu s upustením od ústneho pojednávania vo veci a vyčíslenia trov právneho zastúpenia v sume 448,02 eur [za 2 úkony spolu s režijnými paušálmi za rok 2015 (prevzatie a príprava a podanie ústavnej sťažnosti) a 1 úkon vrátane režijného paušálu za rok 2016 (podanie z 18. apríla 2016)] uviedla:

«K námietke predsedníčky Okresného súdu Bratislava I vo vzťahu k nevyužitiu prostriedku nápravy a to sťažnosti podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov bez ďalšieho komentára poukazujem na časť (IV) Správy o činnosti zástupcu Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva za rok 2015, z ktorej jednoznačne vyplýva, že sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi dotknutého súdu nie je účinný prostriedok nápravy. ...

O neefektívnom postupe odporcu svedčia nasledovné skutočnosti:

- podaním doručeným 18.01.2013 sťažovateľka požiadala o vylúčenie veci zo spoločného konania, pričom do dnešného dňa jej nebolo doručené uznesenie o vylúčení vecí zo spoločného konania, napriek tomu jej vec je vedená pod novou spisovou značkou,*
- podaním doručeným 18.01.2013 sťažovateľka zmenila petit žaloby tak, že si neuplatňuje náhradu nemajetkovej ujmy, napriek tomu odporca uznesením č. k. 26 C 287/2009-125 z 11.04.2013 nárok na náhradu nemajetkovej ujmy sťažovateľky (a ďalších štyroch žalobkyní) vylúčil na samostatné konanie,*
- vo výzve zo 06.11.2013 odporca žiada „uviedenie právneho titulu“ v súvislosti s navrhnutým petitom žaloby, pričom je nesporné, že právna argumentácia (inak riadne uvedená v podaní z 18.01.2013) nie je podstatnou náležitosťou žaloby.*

Sťažovateľka zotrváva na názore, že prietahy v konaní sú spôsobené kombináciou absolútnej nečinnosti odporcu a jeho neefektívnou a nesprávnou činnosťou.»

9. Ústavný súd následne so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo veci sťažnosti sťažovateľky upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Z uvedeného dôvodu senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe podanej ústavnej sťažnosti, písomne podaných stanovísk okresného súdu a sťažovateľky, chronológie procesných úkonov okresného súdu a na základe predloženého súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 6 C 77/2013.

II.

10. Po vykonaní kontroly ústavnému súdu zaslanej chronológie procesných úkonov okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 77/2013 (v spojení s konaním vedeným pod sp. zn. 26 C 287/2009) na základe obsahu okresným súdom predloženého na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu považoval ústavný súd skutočnosti uvedené v chronológii za preukázané.

11. Nad rámec chronológie ústavný súd pre úplnosť a jasný obraz o priebehu konania okresného súdu uvádza tieto zistenia o stave konania, ktoré mu boli zo strany okresného súdu oznámené na základe vykonanej lustrácie 14. júna 2016 a 1. júla 2016:

19. február 2016 - výzva okresného súdu na zistenie pomerov sťažovateľky zaslaná splnomocnenej zástupkyňi sťažovateľky v súvislosti s návrhom odporcu na zloženie preddavku na trovy konania,

25. február 2016 - doručenie odvolania plnej moci zo strany splnomocnenej zástupkyne sťažovateľky,

2. marec 2016 - výzva okresného súdu na zistenie pomerov sťažovateľky zaslaná sťažovateľke v súvislosti s návrhom odporcu na zloženie preddavku na trovy konania,

25. apríl 2016 - vrátenie spisu zo strany ústavného súdu,

26. apríl 2016 - predloženie súdneho spisu vyššej súdnej úradníčke JUDr. Kuklovej,

17. jún 2016 - vydanie rozhodnutia zo strany okresného súdu o zamietnutí návrhu odporcu na uloženie povinnosti sťažovateľke zložiť preddavok na trovy konania.

III.

12. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti

o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

13. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

14. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 77/2013 (v spojení s konaním vedeným pod sp. zn. 26 C 287/2009) dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

15. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

16. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá

povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

17. Základnou povinnosťou súdu i sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS/272/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (A), správanie účastníka súdneho konania (B) a postup samotného súdu (B). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

19.A Predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu sťažovateľky, toho času sudkyne Krajského súdu v Žiline, pôvodne o náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch za obdobie rokov máj 2005 až máj 2009 proti Slovenskej republike, Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (diskriminačná žaloba) vo výške 180 346,86 eur, toho času (po zmene petitu, pozn.) o návrhu na určenie, že odmeňovanie sťažovateľky je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania, a na priznanie primeraného zadosťučinenia vo výške 287 810 eur.

Podľa názoru ústavného súdu ide o vec, ktorá v čase podania návrhu netvorila (a ani v súčasnosti netvorí) štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a aj s prihliadnutím na túto skutočnosť ju možno hodnotiť ako právne zložitú. Pokiaľ ide o faktickú zložitosť veci, táto sa v doterajšom priebehu konania nepreukázala.

Podľa názoru ústavného súdu teda nemožno hovoriť o takej zložitosti veci, ktorou by bolo možné odôvodniť doterajší neprimerane dlhý čas konania okresného súdu, t. j. obdobie viac ako 6 a pol roka bez právoplatného rozhodnutia vo veci samej.

19.B Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky namietaného súdneho konania v procesnom postavení žalobkyne.

Ústavný súd zastáva názor, že správanie sťažovateľky v napadnutom konaní malo čiastočný vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Sťažovateľka procesnými úkonmi reagovala až na výzvy okresného súdu (žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov či následné zaplatenie súdneho poplatku) a sama v konaní navrhla zmenu petitu návrhu a vylúčenie veci na samostatné konania (podaním doručeným okresnému súdu 18. januára 2013, pozn.), ktorý následne upresňovala (podaním doručeným okresnému súdu 4. decembra 2013, pozn.).

Z chronológie okresného súdu považoval ústavný súd za preukázané, že sťažovateľka vo viacerých časových úsekoch konania ostala nečinná. V prípade uznesenia okresného súdu č. k. 6 C 77/2013-73 z 30. apríla 2015, ktorým bola vyzvaná na odstránenie nedostatkov petitu jej návrhu, dokonca i napriek jeho riadnemu doručeniu na výzvu okresného súdu nereagovala a nedostatky návrhu v zmysle odôvodnenia uznesenia neodstránila, v dôsledku čoho došlo uznesením č. k. 6 C 77/2013-76 z 11. augusta 2015 k odmietnutiu časti jej podania (v časti, v ktorej sa sťažovateľka domáhala uloženia povinnosti odporcovi upustiť od odmeňovania sťažovateľky v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania, pozn.). Uznesením č. k. 6 C 77/2013-79 z 20. januára 2016 okresný súd následne rozhodol o pripustení zmeny petitu jej návrhu.

Rovnako v súvislosti so zisťovaním jej majetkových pomerov v nadväznosti na návrh odporcu na zloženie preddavku na trovy konania v zmysle toho času platného a účinného ustanovenia § 141a Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) sťažovateľka ostala v konaní nečinná a sama spôsobilá prietahy v konaní, ktoré sa okresnému súdu podarilo odstrániť až vydaním uznesenia sp. zn. 6 C 77/2013 zo 17. júna 2016, ktorým okresný súd rozhodol o zamietnutí návrhu odporcu na uloženie povinnosti sťažovateľke zložiť preddavok na trovy konania z dôvodu zmeny právnej úpravy v dôsledku vydania nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 30/2015 z 11. mája 2016 (ktorým ústavný súd vyslovil nesúlad čl. 141a OSP s čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, pozn.), ako aj v dôsledku novej právnej úpravy - zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016 a ktorý už s možnosťou zloženia preddavku na trovy konania neráta.

19.C Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v označenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup samotného okresného súdu v konaní, ktoré ústavný súd pre účely posudzovania priet'ahov v konaní „pomyselne“ rozdelil na časť konania vedeného pod sp. zn. 26 C 287/2009 (do vylúčenia veci na samostatné konanie) a časť konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 6 C 77/2013 (po vylúčení veci na samostatné konanie).

Z predloženého súdneho spisu okresného súdu, z obsahu s'ťažnosti, ako aj z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu ústavný súd zistil, že okresnému súdu bol návrh s'ťažovateľky na začatie konania o náhradu nemajetkovej ujmy proti Slovenskej republike doručený 26. októbra 2009.

V úvode ústavný súd zdôrazňuje, že je nesporné, že okresný súd v doterajšom priebehu konania nenariadil v konaní ani jedno pojednávanie, čo je vzhľadom na samotnú dĺžku súdneho konania (viac ako šesť a pol roka) zo strany okresného súdu ničím neospravedliteľným neefektívnym konaním.

V nadväznosti na posudzovanie postupu okresného súdu v rámci konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 26 C 287/2009 ústavný súd poznamenáva, že predmetná časť konania bola do značnej miery poznačená veľkým množstvom účastníkov konania (11 žalobcov), ktorí v dôsledku svojich samostatne neefektívne a nehospodárne podávaných procesných návrhov (napr. späťvzatie návrhu na začatie konanie, podávanie návrhov na oslobodenie od súdny poplatkov, podávanie návrhov na prerušenie konania atď.) v nemalom rozsahu prispeli k neefektívnej a nekoncentrovanej činnosti okresného súdu, ktorý žalobcov po jednom vyzýval na zaplatenie súdnych poplatkov, následne po podaní návrhov na oslobodenie od súdnych poplatkov ich vyzýval na preukázanie ich majetkových pomerov a ktorý v konečnom dôsledku rozhodoval i o ich neoslobodení od súdnych poplatkov.

Hoci je pravdou, že v období od januára 2010 do decembra 2010 ústavný súd nachádza obdobie nečinnosti okresného súdu v posudzovanom konaní, v ostatnom čase okresný súd konal priebežne bez výraznejších priet'ahov.

Po tom, ako okresný súd vylúčil návrh s'ťažovateľky na samostatné konanie a vec bola vedená pod sp. zn. 6 C 77/2013, okresný súd síce konal s menšími obdobiami nečinnosti, avšak jeho konaniu chýbala efektívnosť, v dôsledku čoho vo veci dosiaľ nebolo

nariadené ani jedno pojednávanie. I napriek skutočnosti, že sťažovateľka v tejto časti súdneho konania s okresným súdom náležite nespolupracovala a na jeho výzvy nereagovala, neefektívnu činnosť okresného súdu nebolo možné pripísať výlučne len na vrub samotnej sťažovateľky.

K neprimeranej dĺžke súdneho konania v posudzovanej veci podľa názoru ústavného súdu do značnej miery prispel i samotný fakt, že v predmetnom konaní došlo v priebehu 6 rokov k niekoľkonásobnej zmene zákonného sudcu.

20. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

21. O neefektívnosti a nesústredenej činnosti okresného súdu v posudzovanom konaní svedčí najmä fakt, že okresný súd vo veci dosiaľ nenariadil ani jeden termín pojednávania i napriek skutočnosti, že v konaní vykonával procesné úkony v rámci prípravy pojednávania.

22. Ústavný súd dospel k záveru, že so zreteľom na doterajší priebeh napadnutého konania (viac ako šesť a pol roka), v ktorom dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté vo veci samej, došlo v konaní okresného súdu v dôsledku jeho neefektívnej a nesústredenej činnosti k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako i práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

23. V súvislosti s argumentáciou zákonnej sudkyne JUDr. Doricovej predostretou v jej vyjadrení z 21. januára 2016 (bod 5.C) (ktorá prieťahy v konaní odôvodnila i veľkým počtom vecí v oddelení, ktoré nie je možné vybavovať promptne a bezodkladne, pozn.) ústavný súd zdôrazňuje, že doterajšia judikatúra ústavného súdu v tomto smere formulovala stanovisko, podľa ktorého otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu

nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným priet'ahom v konaní (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03), argumenty okresného súdu súvisiace s nadmerným množstvom vecí a nedostatočným personálnym obsadením okresného súdu preto ústavný súd akceptovať nemohol.

Skutočnosť, že okresný súd má personálne problémy, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je príslušný na rozhodnutie vo veci.

24. Napriek tomu, že okresný súd vo veci vykonal nespočetné množstvo procesných úkonov súvisiacich s vysokým počtom účastníkov konania (11 žalobcov) v rámci pôvodného konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 26 C 287/2009, v posudzovanej veci za viac ako 6 a pol roka nepadlo právoplatné rozhodnutie vo veci.

I napriek skutočnosti, že okresný súd po vylúčení veci na samostatné konanie, počnúc júnom 2013, priebežne konal, rovnako nepostupoval dostatočne efektívne na to, aby vo veci nariadil termín pojednávania, na ktorom by v merite veci rozhodol.

25. Na základe uvedeného ústavný súd hodnotí postup okresného súdu v označenom konaní za taký, ktorý bol síce miestami poznačený nečinnosťou okresného súdu, avšak ktorému v prvom rade chýbala efektívnosť a koncentrovanosť a ktorý v konečnom dôsledku nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky a prispel k celkovej dĺžke napadnutého konania.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 6 C 77/2013 (v spojení s konaním vedeným pod sp. zn. 26 C 287/2009) došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

26. V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 77/2013 konal bez zbytočných priet'ahov.

IV.

27. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

28. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

29. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 5 000 €, pričom svoj návrh odôvodnila tým, že „... *príliš pomalá spravodlivosť stráca kredibilitu v očiach verejnosti a účastník konania je príliš dlho vystavený neistote o výsledku procesu, úzkosti a stresu s tým spojeným. Sťažovateľka prežíva psychickú traumú spôsobenú bezdôvodnou a dlhšiu dobu trvajúcou právnou neistotou o výsledok súdneho sporu. Traumú jej spôsobuje neriešenie jej diskriminačného postavenia všeobecným súdom, ktoré bude mať odozvu aj v jeho sociálnom postavení z hľadiska materiálneho zabezpečenie po ukončení funkcie sudkyne.*“.

30. S prihliadnutím na doterajší priebeh konania (pôvodné konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 26 C 287/2009 bolo v prvom rade neefektívne vzhľadom na veľký počet účastníkov konania a ich nehospodárne, neúčelné a neefektívne správanie, čiastočný vplyv na doterajšiu dĺžku konania mala i samotná sťažovateľka, pričom ústavný súd zohľadnil i opakovanú krátkodobú nečinnosť a neefektívnosť okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 77/2013) ústavný súd vyslovil porušenie v sťažnosti označených práv sťažovateľky bez priznania finančného zadost'učinenia.

31. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou JUDr. Tatianou Polkovou a ktoré si sťažovateľka uplatnila za tri úkony v sume 448,02 eur (bod 8).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

32. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2015 je 139,83 eur a hodnota režijného paušálu je 8,39 eur.

33. Ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2015 (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) - každý úkon po 139,83 eur, k tomu 2 x režijný paušál po 8,39 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 296,44 eur.

Za tretí úkon (pisomné vyjadrenie z 18. apríla 2016) ústavný súd úhradu trov konania sťažovateľke nepriznal, pretože podľa jeho názoru tento úkon neprispel k ďalšiemu objasneniu veci.

34. Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky advokátky JUDr. Tatiany Polkovej, Na priekope 174/13, Žilina.

35. Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2016